

FRILUFTS
FRÄMJANDET

FOLKHÄLSA, LIVSGLÄDJE OCH RESPEKT FÖR NATUREN GENOM FRILUFTSLIV

FRILUFTSFRÄMJANDETS RIKSORGANISATIONS
VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2021

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2021

Vi skapar roliga, trygga och lärorika äventyr
– på fjället, vattnet, snön, isen, i skogen och
i gläntan runt hörnet. Året runt och för alla.

1.	OM FRILUFTSFRÄMJANDET	4
2.	GENERALSEKRETERAREN HAR ORDET	6
3.	ÄVENTYR – VÅR VERKSAMHET	8
4.	FRILUFTSFRÄMJANDET I FÖRSKOLA SKOLA	19
5.	FRILUFTSAKADEMIN – VÅR UTBILDNINGSGRUPP	25
6.	MEDLEMMAR, LOKALAVDELNINGAR OCH REGIONER	29
7.	OPINIONSBILDNING OCH PÅVERKAN	31
8.	KOMMUNIKATION	33
9.	FINANSIERING OCH PARTNERS	38
10.	RIKSORGANISATIONEN OCH FÖRTROENDEVALDA	42

1. OM FRILUFTSFRÄMJANDET

”Vi har tagit på oss uppdraget att bidra till ökad folkhälsa, livsglädje och respekt för naturen, genom friluftsliv.”

Friluftsförbundet är en demokratisk, politiskt och religiöst obunden ideell organisation. Sedan 1892 har vi främjat friluftslivet och värnat allemansrätten.

Vi har tagit på oss uppdraget att bidra till ökad folkhälsa, livsglädje och respekt för naturen, genom friluftsliv. Med vår ideella kraft främjar och stärker vi fysisk aktivitet och hälsa, mångfald och inkludering, demokratin och respekten för naturen. Det är vårt bidrag till ett ännu bättre samhälle.

Verksamheten bedrivs lokalt, och stötts av våra regioner och riksorganisationen.

Med över 112 000 medlemmar, 7 800 ledare, 300 lokalavdelningar, verksamhet i 400 förskolor och skolor samt skidskola i ca 85 skidbackar är Friluftsförbundet Sveriges största friluftsförbundet (2021). Våra 7 800 ideella ledare finns inom ett flertal olika friluftsgrenar, exempelvis fjällvandring och -tur, kajak,

kanadensare, klättring, långfärdsskridsko, längdskidor, mountainbike, skidor utför (inkl. snowboard), Skogsmulle och skogens värld (verksamhet för de yngre barnen), vandring (lågland) samt Vildmarksäventyr (verksamhet för barn, ungdomar, unga vuxna och familjer).

Som medlemmar inspirerar, stöttar och leder vi varandra. Verksamheten bedrivs främst i lokalavdelningar samt i förskolor och skolor, och stötts av våra regioner och riksorganisationen.

I Sifo-undersökning 2021 framkom att Friluftsförbundet fortfarande har ett mycket högt anseende. Med ett anseendeindex på 69 toppar organisationen listan över de 36 organisationer som ingår i undersökningen.

Vi strävar efter att spegla samhällets mångfald och erbjuda verksamheter som är välkomnande, tillgängliga och trygga för alla, oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan

trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

Social hållbarhet som håller över tid bygger vi på värderingar som främjar tillgänglighet och inkludering och genom samarbeten med aktörer som delar våra värderingar. Vi tror på att verka för jämlikhet och mångfald för att främja folkhälsa genom friluftsliv.

Som organisation har vi mycket goda förutsättningar att vara ett föredöme inom ekologisk hållbarhet. Vi strävar efter att utveckla verksamheten så att vi maximerar organisationens positiva och minimerar organisationens negativa inverkan på ekosystemen och klimatet, samt att respekt för naturen är en tydlig del i alla våra verksamheter.

Som ideell organisation är vår främsta resurs det ideella engagemanget i våra lokalavdelningar. Vi ska ständigt inspirera, stötta och leda det ideella engagemanget. Vi bedriver även verksamhet inom förskola och skolan samt säljer produkter. Vår ekonomi ska vara stark, som grund för att växa som organisation.

Vi verkar i linje med Sveriges friluftsmål, samt de globala 2030-målen och har ett särskilt fokus på #3 God hälsa och välbefinnande, #4 God utbildning, #11 Hållbara städer och samhällen, #13 Bekämpa klimatförändringarna, och #15 Ekosystem och biologisk mångfald.

I takt med att Friluftsförbundet utvecklas och växer – då blir även vårt bidrag till ett mer hållbart samhälle tydligare och ännu större.

Så låt äventyret börja, oavsett om det är stort och långt borta, ett par timmar i ett naturreservat, eller små stunder i din vardagsnära natur.

Äventyret är nära.

2. GENERALSEKRETERAREN HAR ORDET

Under 2021 värvade vi 25 000 nya medlemmar. En hel småstad! Friluftslivet är mer aktuellt än någonsin och genom vår verksamhet skapar vi aktiviteter på 300 orter över hela landet.

2021, ett år som i vår värld kan beskrivas på två skilda sätt. Antingen som året då pandemin fortsatte att hålla Sverige och världen i ett hårt grepp. Eller det år då allt fler för första gången hittade ut i naturen. Som ett resultat av pandemin och restriktioner upptäckte många att friluftslivet inte behöver vara den långa resan till fjällen eller en tur längst ut i skärgården. Utan att det lika gärna kan vara en stund i en skogsdunge nära det egna hemmet. Där naturen kan erbjuda en samlingsplats för umgänge som bidrar till ökad livskvalité.

Och mitt i det läget är vi mycket tacksamma och stolta över att vi fick många förtroende att leda och visa på friluftslivets mervärden. För femte året i rad toppade vi Sifos undersökning över vilken ideell organisation som svenska folket har störst förtroende för. Ovanpå det slog vi rekord i medlemsvärvning och har nu över 112 000 medlemmar. Tack

vare våra 8000 ideella ledare kunde vi skapa äventyr över hela landet som bidrar till ökad livsglädje för den enskilde. På köpet bidrar vi till en bättre folkhälsa på samhällsnivå. Tack vare turen i kajaken, på cykeln, under vandringen eller genom guidning av skogsmulle. Under året som gått med de många restriktionerna har vi även uppmuntrat till enkla äventyr för att locka ut folk i naturen, ofta i ens närområde, som sänkt tröskeln till friluftsliv även fortsatt hoppas vi.

Under 2021 beslutade vi att anta Strategi 2030 som innehåller tre huvudstrategier. Dessa är *ledarlett friluftsliv* med syfte att Friluftsfrämjandet ska växa i medlemsantal och ledarkompetenser. *Mer utomhuspedagogik i förskola och skola* där målet är att senast år 2030 ska väldigt många fler barn möta Friluftsfrämjandet antingen genom Friluftsfrämjandets verksamheter eller genom Skogsmulles berättelser. Samt *inspiration*

till allmänheten där Friluftsfrämjandet eller Skogsmulle ska inspirera Sveriges befolkning till friluftsliv. Stimulerande målområden som jag är övertygad om att vi kommer att nå genom att engagerat fortsätta att arbeta tillsammans!

*Kristina Ljungros,
Generalsekreterare Friluftsfrämjandet*

3. ÄVENTYR – VÅR VERKSAMHET

Vi har varit friluftslivets pionjärer sedan 1892. Nu som då utmanar och utvecklar vi oss själva, friluftslivet och samhället.

Tillsammans gör vi friluftslivet roligare, tryggare och mer lärorikt. Folkhälsa och livsglädje genom friluftsliv. Vi gör det i och på fjället, vattnet, snön, isen eller i skogen. Vi gör det genom äventyr som är välkommande, anpassade och trygga, för alla. Det är vårt bidrag till ett ännu bättre Sverige.

2021 uppgick antalet aktivitetstimmar till 11,6 miljoner timmar, en ökning med 5,5 %. Vi strävar efter att följa upp vår verksamhet och då är aktivitetstimmar ett av våra mått på hur mycket folkhälsa och livsglädje som vår verksamhet bidragit med.

Friluftsrämjandet skapar äventyr inom ett flertal olika friluftsgrenar: fjällvandring och -tur, kajak, kanadensare, klättring, långfärdsskridsko, skridskoskola, längdskidor, mountainbike, skidor utför (inkl. snowboard), Skogsmulle och skogens värld (verksamhet för de yngre barnen), vandring (lågland) samt Vilmarksäventyr (verksamhet för barn, ungdomar och unga vuxna).

3.1. Fjällvandring och -tur

Att vakna vid fjällbäcken och lyssna till porlandet och se dagen sakta gry över fjälltopparna är magiskt. De svenska fjällen är dock en nyckfull plats och att ge sig ut på egen hand, utan att ha koll på hur du hanterar det oförutsägbara, kan vara farligt. I Friluftsrämjandets vinter- och sommarfjällsturer får deltagarna en upplevelse som är säker och på så sätt mer njutbar och rolig.

Friluftsrämjandets fjälläventyr är fortsatt mycket populära. Deltagandet uppgår till 98% av tillgängliga platser och i snitt finns det 17 platser per fjälläventyr.

Fjälledarutbildningen har prioriterats för att uppnå en högre effektivitet och tydlighet. Vi har ett stort behov av fler fjälledare. I slutet av 2021 hade Friluftsrämjandet 27 examinerade ledare för sommar och 18 fjälledare för äventyr året runt. Under året har två stycken steg 1 utbildningar och en steg 2 genomförts.

Alla utbildningstillfällen hade uppnått maxkapacitet gällande deltagare. Även en avancerad sjukvårdsutbildning har genomförts tillsammans med Adventure Medicine med fokus på fjälledare. Det nationella utbildningsteamet har ökat till 10 deltagare med representanter från region syd, öst, mälardalen och mitt.

2021 genomfördes 65 (37; 2020) fjälläventyr med 45 (28; 2020) registrerade ledare samt 10 (6; 2020) registrerade utbildningsledare.

3.2 Kajak

Att klyva en spegelblank yta, surfa i skummande vågor, och att smyga fram på grunda skärgårdsvatten är fantastiska upplevelser. Många av Friluftsrämjandets lokalavdelningar erbjuder kajakäventyr. Vi ägnar oss åt alla former av kajakpaddling. Kajakturer är allt från kortare paddlingar, med fokus på teknik och övningar, till längre turer med fokus på äventyr och upplevelser. Vi strävar efter att öka kontaktytorna mellan lokalavdelningarna så att vi kan erbjuda fler aktiviteter i alla svårighetsgrader. Detta ger en möjlighet för både ledare och deltagare att utvecklas. Utvecklingsgruppen lägger därför mycket tid och kraft på att få till dessa kontaktytor parallellt som arbetet med handledningar och utbildningsplaner sker. I kajak sker den största ledarekryteringen internt så med en bred spridning på rekrytering av deltagare får vi en bredd av ledare.

Friluftsrämjandets egen kajakfestival på Rågö i september genomfördes med 50 deltagare som alla längtade efter utbyte av erfarenheter mellan ledare och blivande ledare. Paddelpasset med Kanotförbundet är en viktig kontaktyta med andra kanotorganisationer och under året har ett 50-tal paddelpass delats ut.

3.3 Kanadensare

Att uppleva tjusningen och njutningen med att paddla kanadensare, är det många som drömmer om. Flera av våra lokalavdelningar erbjuder äventyr där du får glida fram på en liten slingrande å under träden på väg till vindskyddet. Eller hitta bästa väg nedför forsen. Ledarskap Kanot

färdigställdes under året.

2021 genomfördes 1279 (1409; 2020) äventyr med kajak och kanadensare. Vi hade 590 (486; 2020) registrerade ledare samt 37 (26; 2020) registrerade utbildningsledare för kajak.

3.4 Klättring

En del gillar att känna adrenalinet pumpa och ser därför klättring som en stimulerande utmaning. I Friluftsförbundet klättrar vi med erfarna ledare som under säkra förhållanden hjälper dig att utvecklas. Vi erbjuder klättring både på klätterväggar, klippor och en del lokalavdelningar erbjuder även klättringsresor till höga berg långt bort. Vi har haft två utbildningstillfällen där vi utbildat fler ledare och haft en gemensam klätterträff med 12 deltagare. Det finns ett intresse för framförallt inomhusklättring i de yngre åldrarna som sedan utvecklas till klippklättring.

2021 hade Friluftsförbundet 84 klätterledare (66; 2020) samt 4 registrerade utbildningsledare (3; 2020).

3.5 Långfärdsskridsko

Att få glida fram med långa, nästan ljudlösa skär ger en fantastisk naturupplevelse. I Friluftsförbundet åker vi alltid i grupp med erfarna ledare. Detta både för att alla deltagare ska känna sig säkra och kunna utveckla sitt åkande. Vi ser att nätverksträffar med fokus på åketechnik, både den egna och hur vi får våra deltagare att utvecklas från grupp 5 och vidare är ett bra koncept för att få nya ledare i nya målgrupper samt att få ledarna att stanna längre. Efter Grundkursen för deltagare så är det viktigt att deltagarna får ett snabbt möte och möjlighet att komma in i turverksamheten.

Grundkursens nya utformning som en E-utbildning som komplement till den fysiska träffen har mottagits positivt. Vi har under året testat ett nytt sätt att utbilda ledarna genom tre gemensamma digitala träffar för alla regioners deltagare (35 deltagare) med regionala praktikträffar på isen.

Detta uppfattats positivt för de som haft långa resor eller inte haft någon

egen ledarutbildning i regionen. Stora mötesplatser för året i januari och Iskongressen i november blev båda inställda. De regionala försäsongsträffar genomfördes i samarbete med region Öst och lokalavdelningarna. Vi är representerade i Issäkerhetsrådet och Skridskonätet som en del av vårt omvärldsnätverk.

2021 hade Friluftsförbundet 615 långfärdsskridskoledare (511; 2020) samt 15 registrerade utbildningsledare (17; 2020).

3.6 Längdskidor

Som motionsform och upplevelse av vinterlandskapet är längdskidor en fantastisk aktivitet. Tillsammans med våra ledare kan barn och nybörjare lära sig åka längdskidor. För de mer erfarna erbjuder vi möjligheten att fortsätta utveckla sin åkning. Exempelvis med fokus på olika åkstilar och hur du bäst åker uppför och utför. Det nationella utbildningsteamet har till viss del genomfört en omstart och längdledarutbildning har genomförts.

2021 hade Friluftsförbundet 57 längdskidledare (44; 2020) samt 92 registrerade utbildningsledare (83; 2020) för SNÖ som är utbildningsledare inom alpint, telemark, snowboard, para/funktionell, längd.

3.7 Skridskoskola

Skridskoskolan är etablerad i ett fåtal lokalavdelningar och den stora utmaningen är att få istider i konkurrens med framförallt idrotten. Genom *I Ur och Skur* etableras skridskoskolan på fler platser i Sverige och uppmärksammas mer och mer som en ingång till Friluftsförbundets övriga verksamhet. 16 lokalavdelningar har fler än två ledare i skridskoskola. En ny handledning för skridskoskolan har tagits fram under året och är färdig för tryck under början av 2022.

2021 hade Friluftsförbundet inom skridskoskola 155 ledare (140; 2020) samt 4 registrerade utbildningsledare (4; 2020).

3.8 Mountainbike

Över stock och sten, uppför och utför – att cykla mountainbike är ett kul sätt att upptäcka naturen. Intresset för mountainbike ökar, och många av Friluftsrämjandets lokalavdelningar erbjuder äventyr med mountainbike. Vår verksamhet inom mountainbike kan vara ett antal vardagskvällar med kul övningar i grupp eller ett större äventyr som stäcker sig över flera dagar, och allt där mellan. Verksamheten anpassas alltid utifrån deltagarnas förmåga, oavsett om det är barn eller äldre, och nybörjare eller erfarna. Verksamhet har under året genomförts i stora delar av landet, med en stor bredd av aktiviteter för olika målgrupper.

Utbildningarna flyttades till viss del fram men kunde med olika åtgärder, i del flesta fall till slut genomföras. Intresset är fortsatt stort för mtb, både att vara med på aktiviteter och att bli ledare. Utifrån olyckor som rapporterats i media, har Konsumentverket under året genomfört en förstudie kring mtb-verksamhet i Sverige, där vi var en av de intervjuade aktörerna. Konsumentverket genomförde också ett branschmöte där förstudien presenterades och framtida möjligheter för gemensamma utbildningskrav lyftes. Utvecklingsgruppen har initierat en översyn av framtida utveckling av utbildningar.

2021 skapade Friluftsrämjandet 837 aktiviteter med mountainbike. Vi hade 476 MTB-ledare (396; 2020) samt 21 registrerade utbildningsledare (21; 2020).

3.9 Skidor utför (inkl. snowboard)

Friluftsrämjandets skidverksamhet består i huvudsak av skidskolor i ca 85 olika "hemmabackar" runt om i Sverige. 25 av dessa skidanläggningar driftas av Friluftsrämjandet. Utöver skidskola erbjuder vi även "Freeskiers" för ungdomar som vill träffas och åka i hemmabacken i organiserad form, utan tävling och prestationskrav. Trots pandemin kunde många lokalavdelningar genomföra skidskola, men med anpassningar som till exempel mindre grupper med färre deltagare. Även utbildningar har kunnat genomföras men många som var planerade i början på vintern behövde ställas in eller flyttas fram. I slutändan lyckades vi ändå genomföra utbildningar för ca 200 personer i något av de olika utbildningsstegen, vilket är något min-

dre än hälften mot en normal vinter. En kall vinter med goda möjligheter till snö i hemmabackarna och att många höll sig på hemmaplan, bidrog till att flera hemmaanläggningar såg en ökning i antalet besökare.

I slutet på året har träffar och fortbildningar på snö kunnat genomföras. Mer än två hundra skid- och snowboardledare träffades under december på olika anläggningar, på snö, för fortbildning och erfarenhetsutbyte. Mer än 60 utbildningsledare har också träffats på snö och digitalt för fortbildning och erfarenhetsutbyte. Utvecklingsgruppens arbete har löpt på genom året med regelbundna teamsmöten, småjusteringar i utbildningsplanen är gjorda och en kursledarträff är genomförd. Vi har även haft ett aktivt deltagande i Skidrådets styrelse och utbildningsgrupp.

2021 skapade Friluftsrämjandet 311 (326; 2020) aktiviteter inom SNÖ, gäller alpint, telemark, snowboard, para/funktionell, längd. Vi hade 1095 ledare (892; 2020) samt 92 registrerade utbildningsledare (83; 2020) för skidverksamheten.

3.10 Skogsmulle och skogens värld

Naturen är en gigantisk lekplats, fylld av upptäckter, hinderbanor och liv. I naturen mår kroppen bra, motoriken utvecklas och hjärnan lär sig massor. "Skogsmulle och skogens värld" är Friluftsrämjandets verksamhet för de yngre barnen, inklusive Öppna Skogsgläntan (0–2 år), Skogsknopp (2–3 år), Skogsknytte (3–4 år), Skogsmulle (5–7 år), Familjemulle och Skridskoskola.

Arbetet med att utveckla verksamheten i *Skogsmulle* och *Skogens värld* har fortsatt under 2021. En verksamhetsstrategi med långsiktiga målsättningar är påbörjad och kommer färdigställas under 2022. Terminsplaneringar för *Skogsknopp* och *Skogsknytte* har producerats för att möta efterfrågan. Arbetet med och i utvecklingsgruppen har fortsatt under året där fokus varit kunskapsutbyte kring anpassning av utbildning samt digitala hybridlösningar pandemin. Gruppen har utvärderat olika lösningar och hur vi kan använda oss av dessa läroplaner för vidare digital utveckling. Verksamheterna *Öppna skogsgläntan* och *Familjemulle* har diskuterats och tydliggjorts för att lättare kunna vidareutvecklas. Aktiviteterna och ledar-

utbildningarna i landet har fortsatt att genomföras med mer eller mindre anpassning för pandemin. Många grupper har tagit in färre deltagare eller färre medföljande vuxna. Vi fortsätter att se ett ökat intresse att gå ledarutbildningar men tyvärr bidrar underskottet i antal ledare till att vi inte kan inte erbjuda plats alla barn som vill vara med i vår verksamhet.

Berättelsen *Skogsmulle och besökarna på ön* lanserades i bokhandeln under augusti 2021.

En berättelse om *Nova* som belyser problematiken med miljö och klimat är under produktion och beräknas finnas i bokhandeln i augusti 2022.

Under december 2020 godkändes *Skogsmulles handbok en varumärkesmanual* av riksstyrelsen och under riksstämman 2021 fastställdes handboken som Styrdokument. Dokumentet återfinns under styrdokument på friluftsframjandet.se. Under året publicerades *Skogsmulles handbok* även på engelska, denna har skickats till våra internationella licenstagare.

Arbetet med att sätta en strategi och genomförande av marknadsföring till skolor och förskolor pågår och sker i samverkan med processen för förskola, skola.

2021 skapade Friluftsfrämjandet 604 aktiviteter i Skogsmulle och skogens värld (859; 2020). Vi hade 3 222 ledare (1644; 2020) samt 97 registrerade utbildningsledare (64; 2020).

3.11 Vandring (lågland)

Friluftsfrämjandet arrangerar varje år hundratals vandringar, allt från längre vandringar över flera dagar till kortare turer i närmaste naturområde. Vandringarna anpassas alltid utifrån deltagarnas förmåga och intresse. Många av våra vandringar har dessutom ett tema, t.ex. stavgång, "skogsbad", rullstolsburna turer, "bushcraft", kulturmiljöer, puls och motion, snöskor, o.s.v. Vandringarna kan innehålla övernattning, exempelvis i stuga eller tält. Vandringar har arrangerats över hela landet med stor variation avseende vandringens målgrupp, längd och svårighetsgrad.

Under året startades en utvecklingsgrupp vilken påbörjat att utveckla vand-

ringsledarutbildningen. Den nya vandringsledarutbildningen kommer att bestå av flera steg med ett relativt enkelt insteg för att sänka trösklarna och tillgängliggöra vandringsledarutbildningen till ännu fler utan att minska tryggheten för deltagarna.

2021 skapade Friluftsfrämjandet 1320 vandringar (968; 2020). Vi hade 709 vandringsledare (529; 2020) samt 15 registrerade utbildningsledare (18; 2020).

3.12 Vildmarksäventyr

Vildmarksäventyr är popcorn i vindsydd, sovsäck och stjärnhimmel, vänner och lägereld, kanoter och kartor, och mycket mer. Det är helt enkelt allt det bästa inom friluftsliv. Vildmarksäventyr är Friluftsfrämjandets verksamhet för barn, ungdomar och unga vuxna: *Strövare* (7–8 år), *Frilufsarna* (9–13 år cirka), *TVM Äventyrsgrupper* (cirka 14–25 år) och *Äventyrliga familjen*.

Under året har revidering av ledarhandledning genomförts. Tre ledarhandledningar är nu sammanslagna i en gemensam för *Vildmarksäventyr*. Ledarhandledningen kommer att finnas i webshopen i januari 2022.

Diskussionen kring hur vi skapar en trygg kultur i verksamheten och framför allt inom TVM har fortsatt. Vi fortsätter tydliggöra kravet på registerutdrag från samtliga över 18 år. Under året har även två digitala workshops på temat "att bryta tystnaden" genomförts med stort intresse.

Arbetet med en handledning för ungdomar och ledare inom TVM är påbörjat, i denna upplaga kommer även delar kring samtycke, värderingar och trygga äventyr finnas med. Under 2021 har påbyggnadsutbildningar från Strövare till Frilufsare och från Frilufsare till TVM diskuterats. Revidering av utbildningsplaner för dessa kommer påbörjas under 2022.

Aktiviteterna och ledarutbildningarna i landet har fortsatt att genomföras med mer eller mindre anpassning för pandemin. Många grupper har tagit in färre deltagare vilket både påverkar antalet utbildade ledare samt antal ungdomar som genomför aktiviteter. Vi fortsätter att se ett ökat intresse

att gå ledarutbildningar.

2021 skapade Friluftsförbundet 540 aktiviteter inom Vildmarksäventyr (791; 2020). Vi hade 2 414 ledare (1 447; 2020) samt 44 registrerade utbildningsledare (37; 2020).

4. FRILUFTSFRÄMJANDET I FÖRSKOLA SKOLA

Naturen är det bästa klassrummet för att ge barn
möjlighet till rörelse, upplevelser och lärande.
Här hittar barn snabbt sin upptäckar- och skaparglädje, utveck-
lar kunskap om allemansrätten och att värna
om miljön, både idag och som vuxna.

Friluftsförbundet har verksamhet i cirka 400 förskolor och skolor, genom våra verksamheter *Skogsmulle i förskolan* och *Skogshjältarna*, och genom vårt dotterbolag *I Ur och Skur®*.

Genom Friluftsförbundets pedagogik utvecklas barnen mot de mål som finns i läroplanen. Pedagogiken ger barn en egen stark relation till naturen som de bär med sig genom livet. Verksamheterna bidrar till ett friskare samhälle genom att barn och vuxna dagligen är fysiskt aktiva, då förflyttningar, lek och rörelse samt friluftaktiviteter ligger till grund för pedagogiken.

4.1 I Ur och Skur®

Dotterbolaget Friluftsförbundet I Ur och Skur Utveckling visar ett positivt resultat för 2021. Intäkter och utgifter har vuxit i och med utökad antal inskrivna barn, fler anställda samt godkända Skolverkansökningar.

Under året har bolaget fortsatt utveckla orga-

nisationen med två anställningar på kontoret, tagit över två förskolor och startat en från grunden. Bolaget har anställt tre nya rektorer samt fortsatt utveckling av nätverksorganisationen, webbutbildningar och föreläsningar till licenstagare.

Pandemin har påverkat förskolor och skolor på många sätt även 2021 bland annat med ökat antal anställda hemma med symtom och hemkarantän och högre arbetstryck på de som varit på plats med vikarier. Förskolor och skolor har ställt in större samlingar och möten med vårdnadshavare och genomfört möten digitalt. En kontinuerlig kommunikation med uppdaterad information till anställda och vårdnadshavare samt regelbundna möten med rektorer. Arbetet har skett enligt Folkhälsomyndighetens rekommendationer och kontoret har arbetat till största del hemifrån.

Utbildningsverksamheten har fortsatt att erbjuda digitala fortbildningar, föreläsningar

och möten. Under vår och tidig höst genomfördes även fysiska utbildningar.

60 pedagoger blev utbildade ledare inom Friluftsförbundet då de gick Grundutbildning I Ur och Skur, 36 fortbildningar har genomförts varav 30 digitala.

I Ur och Skur konferensen Höstglöd som anordnas vart tredje år, ställdes även in 2021.

2021 är bolaget huvudman för 10 förskolor inklusive en skola som drivs som en ekonomisk förening. Bolaget hade i december 743 inskrivna barn samt 146 fast anställda på förskolor/skola och på kontor. 180 licenstagare till konceptet med cirka 4820 barn och cirka 1000 pedagoger.

UTENAVENT

Ett nationellt nätverk för främjande av utomhusbaserat lärande omspridar kunskap och inspiration om utomhuspedagogik och naturvägledning. Kerstin Andersson, Vd Friluftsförbundet I Ur och Skur Utveckling, sitter med i Nätverket Utenavet som representant för Friluftsförbundet och I Ur och Skur Utveckling.

Under 2021 har nätverket haft sju digitala möten samt genomfört ett webinarium där allmänheten bjöds in: "Vad är poängen med utomhuspedagogik?" där varje deltagande organisation beskrev sitt erbjudande till förskolor och skolor samt inspirerade med en metod. Organisationerna i nätverket skrev i samband med webinariet en varsin artikel i Naturskoleföreningens webbtidning Bladet.

Nätverket har även samarbetat med Helsingborgs kommun gällande Ute är inne konferensen 2022, arbetat vidare med organisationsform av nätverket, delgivit organisationernas aktiviteter och händelser under året inklusive Friluftslivets år 2021.

Nätverket består av: Friluftsförbundet/I Ur och Skur Utveckling, Naturskoleföreningen, Movium, SLU, Centrum för naturvägledning, Linköpings Universitet, Jönköpings University och Spetsa.

4.2 Skogsmulle i förskolan

Skogsmulle i förskolan introducerar naturen som en aktivitet på schemat i traditionella förskolor, utifrån barnens intresse och erfarenheter och enligt läroplanen.

Skogsmulle i förskolan leds av pedagoger som har gått Friluftsförbundets utbildning. Vid varje tillfälle får ett spännande äventyr ta form med naturen som lärmiljö. Det kan handla om allt från att uppmärksamma fascinerande naturfenomen till att bygga vindskydd och laga enklare maträtter i det fria med hjälp av stormkök.

Barnen i *Skogsmulle i förskolan* får bland annat grundläggande kunskaper om vad allemansrätten innebär samt hur man håller sig torr, varm och mätt ute i alla väder. Den gemensamma upplevelsen står i centrum. Kretslopp, livscyklar och näringskedjor är några exempel på vad förskolegruppen får utforska tillsammans. Hela idén bakom *Skogsmulle i förskolan* är att ge barnen ett lustfyllt och upplevelsebaserat lärande.

Under 2021 har vi med målgruppen som utgångspunkt, utformat vårt erbjudande till förskolan och lågstadiet som ett erbjudande i tre nivåer. Nivå 1 innebär att vara en licensierad I Ur och skur-förskola eller -skola. Nivå 2 är *Skogshjältarna* och *Skogsmulle i förskolan* och nivå 3 är enklare material för att komma igång med utomhuspedagogik. Strategin är att genom nivå 3 nå många förskolor och skolor, som sedan inspireras att ta steget vidare till nivå 2 och 1.

Genom våra utbildningar får pedagogerna ökad medvetenhet och mer kunskap om friluftsliv. Dessa erfarenheter kan de sedan föra vidare till eleverna. Stort fokus under utbildningarna ligger på att pedagogerna ska kunna skapa möjligheter för barnen att utveckla naturkänsla samt att kunna förmedla naturupplevelser till barnen genom att upptäcka äventyret i skogen och använda naturens möjligheter i leken. Eftersom vi under utbildningarna inte hinner lägga så stort fokus på friluftsteknik har vi även i nyhetsbrevet till våra pedagoger marknadsfört vår digitala utbildning i friluftsteknik.

Nivå 1 I Ur och Skur

Friluftsförbundet I Ur och Skur Utveckling AB driver utvecklingen av I Ur och Skur (IUS) pedagogiken och ansvarar för avtal med licenstagare till konceptet. Licenstagarna utbildas i Grundutbildning IUS vilken under året har utvecklats från fyra till fem dagar; två dagar teori och praktik, en digital teoridag samt två dagar med övningar och litteraturseminarium. Utbildningen krävs för att kunna starta upp arbetet med metodiken under förskolans och skolans hela utbildningsdag. Förskolans/Skolans pedagoger är medlemmar i Friluftsförbundet samt de barn vars vårdnadshavare givit ett samtycke.

När förskolan/skolan skrivit avtal deltar de i olika nätverk för fortsatt utveckling av sin egen utbildning. Två nya arvoderade nätverksansvariga har tillsatts under 2021 för utökad stöd till licenstagarna. IUS Utveckling erbjuder utbildningar och konferenser till licenstagarna. Under pandemin har ett flertal digitala webbföreläsningar, fortbildningar utvecklats och erbjudits under året. Rektorer för förskola och skola har också bjudits in till digitala möten för kollegialt lärande och kompetensutveckling. En ny digital anmälnings tjänst till IUS utbildningar och möten har tagits i bruk (Edu admin) och finns på webbsidan. Under året har en ny bok lanserats skriven av Laila Gustavsson och Lotta Söderberg "I Ur och Skur Upplevelsebaserat lärande för en hållbar livsstil i praktiken" I boken förenas den beprövade erfarenheten med en vetenskaplig grund. Under året har IUS Utveckling haft två pedagoger med på Friluftsförbundets utbildning till utbildare.

Det månatliga nyhetsbrevet har digitaliserats och på våra sociala medier har licensförskolor och skolor visat upp sin utbildning och undervisning samt att Skogsmulles utmaningar lagts upp och aktuella händelser delats. I Ur och Skur blev nominerad till WWF-priset Årets miljöhjälte 2021.

Nivå 2 Skogshjältarna och Skogsmulle i förskolan

Vi har utbildat pedagoger och skickat nyhetsbrev fyra gånger under året för både Skogsmulle i förskolan och Skogshjältarna. Vi har även utvecklat Skogshjälteutbildningen där vi tagit fram en ny digital utbildning samt

producerat fyra nya filmer samt genomfört verksamhetsfotografering för *Skogshjältarna*.

Vi har under året startat en utredning kring hur vi kan förenkla avtalsprocessen och registrering av medlemmar för att fler förskolor och skolor ska skriva avtal med oss. Detta uppdrag är utlagt på en extern leverantör och planen är att kunna kommunicera ut det nya systemet till förskolorna/skolorna under 2023.

Vi har anpassat Skogshjälteutbildningen till att bestå av en digital del och en fysisk utbildningsdag istället för två, detta för att på bättre sätt möta pedagogernas förutsättningar. Många pedagoger har svårt att vara borta två heldagar och nu kan de istället göra delar av utbildningen på planeringstid eller liknande och missar därmed inte lika mycket tid i den ordinarie verksamheten. Genom att utbildningen nu består av en digital del kan priset på utbildningen anpassas vilket också är ett sätt att anpassa oss till pedagogerna och skolornas förutsättningar.

Riktad marknadsföring till pedagoger med intresse för utomhuspedagogik i sociala medier. Marknadsfört *Skogshjältarna*, *Skogsmulle i förskolan* och *I Ur och Skur* samt våra utbildningar i nyhetsbrevet *Naturen som klassrum*.

Genom att verka i skolan/förskolan når vi barn från alla delar av samhället. På så vis kan vi genom att utbilda pedagoger i Friluftsförbundets utomhuspedagogik långsiktigt stärka barn och ungas hälsa, såväl fysiskt som psykiskt. Forskning visar att barn mår bättre om de får komma ut i naturen, vilket de får i våra verksamheter. Med utomhuspedagogik på schemat blir kroppens behov av rörelse tillfredsställt och stillasittandet minskar. Forskning visar också att barn som vistas mycket utomhus blir friskare och utvecklas mer motoriskt än andra.

Vi vet att naturen har en lugnande inverkan på oss, stresshormonerna går ner och återhämtningen är effektiv. Dessutom sover vi bättre på nätterna. Forskning visar också att de barn som vistas mycket utomhus förbättrar sin koncentrationsförmåga och sitt minne.

Genom våra utbildningar får pedagogerna mer kunskap om allemansrätten och respekt för naturen som de sedan kan föra vidare till sina elever. Pedagogerna får ta del av aktiviteter och lekar som knyter an till läroplanen och allemansrätten. Barnen får möjlighet att komma ut och vara i naturen och därmed lära sig att respektera allemansrätten och värna om miljön. Vi har under året även tagit fram en film kring allemansrätten samt delat lektionsunderlag om allemansrätten i nyhetsbrev som går ut till pedagogerna.

2021 hade vi 309 registrerade ledare samt 13 stycken registrerade utbildningsledare. Vi bedriver Skogsmulle i 170 förskolor (194; 2020) och Skogshjältarna i 32 (32; 2020) skolor.

Nivå 3 Material för utomhuspedagogik

Under året har nivå 3 framförallt inneburit att intresserade pedagoger har fått nyhetsbrevet *Naturen som klassrum* vid fyra tillfällen med tips och inspiration för mer upplevelsebaserat lärande i naturen. Därtill har vi spridit den senaste Skogsmulleboken i digitalt format och våra bästa tips för att ta steget ut i naturen tillsammans med barnen till intresserade pedagoger.

Materialet som delas ut till nivå 3 riktar sig till både förskola och F-3 och är inte kopplat till läroplanen på samma sätt som materialet som nivå 1 och 2 har tillgång till. Nivå 3 har genom nyhetsbrevet *Naturen som klassrum* fått information om nivå 1 och 2. Vi kommer under 2022 arbeta vidare med att förtydliga våra erbjudanden på de olika nivåerna.

5. FRILUFTSAKADEMIN – VÅR UTBILDNINGSGRUPP

Friluftsakademin är vår utbildningsorganisation som drivs av riksorganisationen, regionerna och ideella krafter tillsammans, med uppdrag att erbjuda och utveckla attraktiva och kvalitativa utbildningar och fortbildningar.

Nästan alla våra utbildningar administreras, genomförs och marknadsförs av våra sex regioner. Friluftsakademin möjliggör nationell samordning och likartad struktur med gemensamma mål och utbildningsplaner.

Målet med ledarutbildningarna är att våra ledare ska få kunskaper och färdigheter för att tryggt och tydligt kunna leda grupper. I fokus står det personliga ledarskapet – förmågan att utifrån egna erfarenheter och egenskaper kunna reflektera över och utveckla sig själv som ledare.

Vår utbildningsmetodik kännetecknas av friluftsupplevelser, dialog och reflektion. I det enskilda utbildningspasset tillämpar vi en mängd olika metoder och arbetssätt. Genom att stimulera dialog, reflektion och erfarenhetsutbyte skapas en djupare insikt om det egna ledarskapet, deltagarnas olikheter och gruppens upplevelse. Det finns utvecklingsgrupper som består av utbild-

ningsledare från regionernas utbildningsteam. I vissa grenar som är under uppbyggnad eller har få ledare, har bara ett fåtal regioner utbildningsteam. Där har vi istället nationella utbildningsteam.

Våra utvecklingsgrupper är navet både i Friluftsakademin utveckling av utbildningar och i Friluftsrådets verksamhetsutveckling. Utvecklingsgruppens två viktigaste ansvarsområden är samordning och utveckling av

1) utbildning, samt 2) verksamhet, inklusive förebyggande säkerhetsarbete.

Utvecklingsgrupperna leds av verksamhetsansvariga på rikskontoret och består därtill av aktiva och utbildade utbildningsledare som har utsetts från våra regioner.

Våra utvecklingsgrupper är: Skidor utför (inkl. snowboard), Kajak, Långfärdsskridsko, Kanadensare, Mountainbike, Ung, Skogsmulle

och skogens värld, samt Vildmarksäventyr.

Våra nationella utbildningsteam som även fungerar som utvecklingsgrupper är: Fjällvandring och -tur, Klättring, Vandring (lågland) samt Längdskidor. Verksamheter som ligger utanför strukturen med utvecklingsgrupper och utbildningsteam är bland annat: Paraskidåkning, Geocaching, Stavgång, Skridskoskola samt Naturparkour.

Riksorganisationen erbjuder ett antal ledarutbildningar inom ramen för Friluftsakademin: Fjällvandring (sommars) och -tur (vinter), Fortbildning kajak, Grundutbildning kanadensare, Längdskidor steg 1 och 2 och Skidor utför steg 3 och 4.

Under 2021 har utvecklingen av våra utbildningar skett i respektive utvecklingsgrupper. De reviderar och fattar beslut gällande utbildningsplaner. Vi har reviderat de första sidorna som är samma för samtliga verksamhetsgrenar och gjort en översyn så att dessa stämmer i samtliga utbildningsplaner. Dessutom uppdaterat värdegrundsutbildningen, som nu är delad i en del som är för samtliga uppdrag kopplat till ledare, funktionär eller förtroendevald, samt en del för de som är ledare.

Vi har utvecklat och utvärderat ett utvärderingsverktyg som lokalavdelningarna kan använda för att utvärdera sina äventyr. Då vi identifierat att det finns en del utmaningar, bland annat risk för utvärderingströtthet, så har vi valt att pausa lanseringen och fortsätta se över hur vi kan använda verktyget.

Regelbundna möten med regionsanställda för en större enhetlighet mellan regionerna och utbildningar samt att stötta i de frågor som uppstått i samband med pandemin kopplat till utbildningar har också genomförts.

Två utbildningar för utbildningsledare har genomförts. Deltagandet har varit avsevärt mindre i år än tidigare. Detta kan kopplas delvis till pandemin samt att det finns en utmaning i att regionerna uttrycker att det har varit svårt att hitta kandidater med rätt profil för uppdraget.

Totalt utbildades 25 stycken utbildningsledare under året.

Riksorganisationen och regioner, har gemensamt genomfört 16 digitala fortbildningar/workshops med olika inriktningar, tillgängliga för alla ledare, förtroendevalda och pedagoger. En landningssida på webben för digitala fortbildningar har skapats.

Fortbildning för utbildningsledare har tagits fram som stöd för utbildningsteam och regioner som vill hjälpa sina utbildningsledare att utvecklas inom handledning av andra ledare med hjälp av frågeteknik.

Vi hade som mål att ta fram ett ledarregister men eftersom vi håller på att se över vår webb, kommer ledarregistret att göras senare under 2022/23 för att undvika dubbelarbete.

Vissa verksamhetsgrenar har vid behov genomfört delar av utbildningarna digitalt. Under året har också den digitala värdegrundsutbildningen utvecklats till två delar "Värdegrund och ledarskap" samt information "Detta är Friluftsförbundet".

Kvalitetssäkring av utbildning och verksamhet ligger till en stor del på våra regioner och lokalavdelningar. Kvalitetssäkringen sker genom regelbundna möten med regionsanställda och utvecklingsgrupper.

Vårt mål är att verka för att behålla våra ledare länge, ett jobb som lokalavdelningarna jobbar intensivt med. Riksorganisationen har under året tagit fram digitala fortbildningar, genomfört olika träffar, i den mån det gått utifrån pandemin, för att uppmuntra och stärka våra ledare.

För att öka mångfalden bland våra ledare har vi anställt en projektledare som kommer att fokusera på dessa frågor.

Vår utbildningsorganisation säkerställer hög kvalitet och kapacitet i våra ledarutbildningar. Den nationella samordningen skapar en likartad struktur med gemensamma mål och utbildningsplaner.

Vi uppnådde 11 072 ledarkompetenser under 2021, en ökning på ca 6,67%. Målet för antalet ledarkompetenser var 9 200 avseende 2021. Vi nådde 7 882 registrerade ledare, en ökning med 14% samt utbildat 277 individuella utbildningsledare, en ökning på 5%.

6. MEDLEMMAR, LOKALAVDELNINGAR OCH REGIONER

Friluftsförbundet antalet medlemmar fortsätter att öka och den 30 september 2021 var antalet medlemmar 112 116, vilket är en ökning med ca 40% sedan 2015.

Friluftsförbundets medlemsår sträcker sig från första oktober till sista september. 2021 bestod vår organisation av ca 300 lokalavdelningar, fördelat på sex regioner.

I samhället har intresset för friluftsliv ökat de senaste åren. Att vandra, åka långfärdsskridskor, paddla kajak eller bara vara i skog och mark är numera supertrendigt. För folkhälsan, livsglädjen och Friluftsförbundet är det en positiv trend som ger Friluftsförbundets engagemang i medvind.

Den viktigaste förklaringen till varför antalet medlemmar ökar finns dock inom vår organisation. Vår interna analys visar att fyra delar har samverkat och möjliggjort den positiva utvecklingen

1. ett ständigt fokus på kvaliteten, tryggheten och tillgängligheten i lokalavdelningarnas verksamhet,

2. en regional organisationsindelning som möjliggör mer samordning, samarbete och ett ökat fokus på ledarutbildningar,
3. satsningar på digitalisering och varumärke, samt
4. ökat deltagande i samhällsdialogen med fokus på folkhälsa, livsglädje och respekt för naturen.

Utifrån vårt syfte – folkhälsa, livsglädje och respekt för naturen, genom friluftsliv – är fler medlemmar mycket positivt. Men, det betyder inte att vår organisation saknar utmaningar. För att möta efterfrågan på våra aktiviteter måste vi öka antalet ideella ledare de kommande åren. Vi måste fortsätta satsa på mångfald, inkludering och tillgänglighet så att våra medlemmar bättre speglar samhällets mångfald. Och vi måste bli ännu bättre på att utforma vår verksamhet så att den fortsätter att attrahera ännu fler ungdomar.

Medlemspriser oktober 2021 – september 2022: VUXEN (26 år och äldre): 380 kr, UNGDOM (13–25 år): 180 kr, BARN (0–12 år): 100 kr, samt FAMILJ: 550 kr.

Fördelningen av medlemmar per region

- Norr: 5,3% (5,3% 2020)
- Mitt: 7,7% (7,9% 2020)
- Mälardalen: 39,4% (39,4% 2020)
- Väst: 20,8% (20,8% 2020)
- Öst: 11,3% (11,9% 2020)
- Syd: 15,4% (14,6% 2020)

Fördelningen av medlemmar per åldersgrupp

- Barn (0–12 år): 34% (37 % 2020)
- Ungdom (13–25 år): 12% (11 % 2020)
- Vuxna (26+ år): 54% (52% 2020)

7. OPINIONSBLDNING OCH PÅVERKAN

I dialogen om samhällsutvecklingen är vi en stark röst för friluftslivet

Vårt arbete med opinionsbildning och påverkan sker alltid transparent och innefattar både reaktiv och proaktiv opinionsbildning och påverkan. Våra metoder är främst att vi svarar på remisser, deltar i relevanta nätverk och forum, bedriver opinionsbildning via media, samt bedriver påverkan via dialog med beslutsfattare.

Vi har genomfört politikerdialog med flertalet riksdagspartier under 2021, både digitalt och fysiskt ute i vår verksamhet. Vi har samverkat och påverkat tillsammans med andra aktörer för att få förhöjt statsbidrag för friluftorganisationerna vilket sedan blev verklighet – fördubblat statsbidrag under 2022.

Dialog med kommunpolitiker angående friluftsliv i förskolan och skola resulterade i en särskild satsning i Malmö kommuns budget. Genom Mistraprojektet har vi även anordnat ett webinarium om frågan.

Friluftsliv för folkhälsa och god kunskap om Allemansrätten har vi arbetat framgångsrikt med under året genom Mistra Sports & Outdoor. Under året har vi skrivit flertalet debattartiklar som blivit publicerade, och även deltagit tillsammans med Eva Stighäll i ett livesant panelsamtal om Friluftslivet i Sverige. Vi har under året ansvarat för att lämna remissvar på följande remisser:

- Särskild måttfullhet vid marknadsföring av spel till konsumenter Fi2021/02357
- Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SKSFS 2011:7) till skogsvårdslagen
- Stärkt äganderätt, flexibla skyddsformer och naturvård i skogen (SOU 2020:73)
- Tillgängliga stränder – ett mer differentierat strandskydd (SOU 2020:78)
- Förslag till Skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till 12 kap. 6 § miljöbalken om anmälningsskyldighet för samråd för skogsbruksåtgärder.

För att sprida budskapet om allemansrätten har vi delat ut 1 200 kortlekar av *Spelet om allemansrätten* till ledare, som i sin tur delat ut till deltagare. Numera finns även en digital version. Marknadsföring i sociala medier av det digitala spelet bidrog till att ca 100 000 fick kännedom om, och 60 000 individer besökte det digitala spelet. *Spelet om allemansrätten* har i båda versioner marknadsfört via nyhetsbrev till medlemmar och ledare.

Under året har vi haft god kontakt med Länsstyrelserna. Dialogen är nu ömsesidig och vid flertalet gånger har antingen vi eller de hört av sig för vidare samarbete eller information. Vi har även genomfört en föreläsning för Länsstyrelsen Skåne om Opinionsbildning.

Påverkanshandboken är framtagen och har nu spridits till lokalavdelningar. Samtidigt har vi tagit fram folkbildning hos Studieförbundet som vänder sig till lokalavdelningar som vill arbeta mer med påverkan. Handboken har även tagits fram i en version med öppen licens för andra organisationer att använda. Hittills har fler än tio organisationer fått handboken.

8. KOMMUNIKATION

Varumärket Friluftsförbundet är mycket starkt, vilket stärker stoltheten och engagemanget inom vår organisation, ökar också möjligheterna till synlighet i media, gör oss intressanta för samarbeten och finansiärer, och ger tyngd till vår röst i samhällsdialogen.

Den främsta anledningen till att varumärket Friluftsförbundet är starkt är att vår organisation sedan 1892 har genomfört rolig, trygg och lärorik verksamhet, skapad av ledare som är kompetenta inom både ledarskap och friluftsteknik.

Grundläggande för ett fortsatt starkt varumärke är att vi löpande rekryterar, motiverar och utbildar många bra och engagerade ledare. Utifrån denna insikt är strategin att kommunicera till befintliga och potentiella medlemmar det som är Friluftsförbundets unika styrkor

- engagemanget och kompetensen hos våra ledare,
- bredden på vår verksamhet (på fjället, vattnet, snön, isen och i skogen – året runt och för alla), samt
- kvaliteten i våra äventyr/aktiviteter ("roliga, trygga och lärorika").

Målet för Friluftsförbundets kommunikationsstrategi är att så många som möjligt inom målgruppen ska 1) ha grundläggande kunskap om Friluftsförbundet, 2) känna att Friluftsförbundet är välkomnande och har verksamhet som passar dem, 3) bli medlem, samt 4) delta i verksamheten, och därmed uppleva Friluftsförbundets unika styrkor, vilket i sin tur möjliggör syftet: folkhälsa, livsglädje och respekt för naturen, genom friluftsliv.

Centralt i denna kommunikationsstrategi är Friluftsförbundets webbplats och möjligheten att där bli medlem och anmäla sig till olika äventyr/aktiviteter, samt våra ledares användning av blå profilplagg. Våra ledares användning av blå profilplagg (t.ex. en buff, t-shirt eller jacka) är den absolut viktigaste exponeringen av Friluftsförbundets logotyp och gestaltningen av vårt varumärke.

Vi har bjudit in och genomfört en workshop om Friluftsrämjandets kommunikationsstrategi, och lokal implementering av den, samt därigenom samlat in behov från ledare om framtida kurser kopplat till ämnet. Kontinuerlig internkommunikation har genomförts gällande kommunikativt material, såsom manualer, mallar, bilder och kampanjmaterial i På gång, samt stöttning via personlig kontakt mail- och telefonledes. Fotografering av verksamheten har under året gett 57 bilder inom kajak, långfärds-skridsko, det organisatoriska ledarskapet samt skola.

Nyhetsbrevet *Låt äventyret börja* har gått ut till våra medlemmar var tredje vecka (16 gånger) under året med inspiration och kunskap om friluftsliv och äventyr med oss. Öppningsgrad har legat på mellan 42–52%, klickgrad på mellan 5–11% – ett mycket bra resultat.

Det internkommunikativa nyhetsbrevet *På gång* har gått ut månatligen (12 gånger) med organisatorisk information till våra ledare, pedagoger, funktionärer och förtroendevalda. Öppningsgrad är mellan 52–57%, klickgrad på mellan 6–13% – även det ett mycket gott resultat.

Ett extra fokus under året har varit att göra det språk Friluftsrämjandet använder mer tillgängligt, inspirerande och lärorikt oavsett vilken förkunskap eller förutsättningar du har, i artiklar, i rörligt material, på webbplatsen, och i media. I vårt rörliga språk, kampanj och i stillbild har stort fokus legat på representation av olika funktionssätt, utseende, ålder, ursprung – för att sträva mot att spegla samhällets mångfald och tillgängliggöra vår organisation. Exempel där detta genomförts är kommunikationen: Bli ledare, värdegrundsutbildningen, Blå ledare, samtliga verksamhetsfotograferingar. Vi har lyft upp inspirerande exempel på en mer tillgänglig verksamhet till journalister med goda pressresultat. Exempelvis lansering av tillgängliga stigar, verksamhet för barn med hörselnedsättning, metoder för personer som lider av psykisk ohälsa. Arbetet kommer fortsätta under kommande år.

Vi har påbörjat arbetet med att göra webbplatsen tillgänglig enligt lagen om tillgänglighet till digital offentlig service. Under hösten 2021 har vi

tagit fram en ny styleguide - färger, typsnitt och element som uppfyller tillgänglighetskraven. Utifrån detta har vi tagit fram ny design som kommer implementeras på webbplatsen under Q1 2022. Arbetet med tillgänglighet kommer att fortsätta under 2022.

Vi har fortsatt att prioritera det viktiga basarbetet och årliga kampanjer i digitala kanaler. Bli medlem, Bli ledare och Blå ledare-kampanjen ha genomförts enligt plan via Instagram, Facebook, LinkedIn, riktade nyhetsbrev, redaktionell media och i medlemstidningen *Magasin Friluftsliv*. Skogsmulles bok har gjorts tillgänglig digitalt gratis till Sveriges alla lärare. Vi har utfört stort Live-TV-event, *Studio Friluftsliv*, med gäster från friluftslivet, forskningen och politiken med målgrupp allmänhet och medlemmar och fick över 1 900 visningar.

Utfört kampanj om allemansrätten och Sova-ute-guiden med målgruppen nybörjare, med total räckvidd på ca 600 000 individer. Utfört kampanjen *Veckans Äventyr*, ett nyhetsbrev per vecka till slutligen 5 000 mottagare. Lanserat nytt nyhetsbrev till pedagoger och lärare som inte har avtal med Friluftsrämjandet, i syfte att uppmuntra till ökad utomhuspedagogik för barn och ökad kännedom om Friluftsrämjandets koncept i förskola/skola med 5600 mottagare. Genomfört kampanj för att öka kännedomen om Friluftsrämjandets koncept inom förskola/skola på sociala medier, en på våren med räckvidd på 250 000 individer, och en på hösten på 170 000 individer.

Regelbunden masskommunikation exempelvis genom kunskapsartiklar i sociala medier, ledare som talespersoner i media, flertalet debattartiklar, gratis tillgång digitalt för Skogsmulles nyaste bok. 2021 genomfördes också en större kampanj med medel från Naturvårdsverket, fokus på att komplettera befintlig information med ett mer lättformat för att nå nya målgrupper: 10 000 ex. av Sova-ute-guider delades ut via landets fritidsbanker, 1 200 fysiska kortlekar av *spelet om allemansrätten* delades ut till ledare, som i sin tur gav vidare till deltagare, marknadsfört digitala *Spelet om allemansrätten*, med en räckvidd på 100 000 individer, varav nära 60 000 gick in i spelet, sponsrat kunskapsartiklar om allemansrätten

med en räckvidd på drygt en halv miljon individer, samt extrainsatta nyhetsbrev till våra medlemmar om kunskap allemansrätten, och ett till ledare för att underlätta extra fokus på ämnet i verksamheten, båda med mellan 45–50% öppningsgrad.

I relation med journalister har vi spridit kunskap och inspiration kring friluftsliv, och ökat markant i antalet gånger vi fått bidra med vår kunskap i storskalig media. Proaktivt och reaktivt har vi fått ut Friluftsrämjandets talespersoner i radio, TV, tidning och webb, och som gett mycket stor räckvidd i media. 25 pressmeddelanden har skickats ut och en stor del av dessa har nått allmänheten via nationell och/eller lokal press i TV, radio och webb. Friluftsrämjandets omtalades i media över 800 gånger, och

Skogsmulle över 260 gånger), omnämningarna ökade markant jämfört med 2020.

Byrån Mediakraft har under året sålt annonser i både *Magasin Friluftsliv* och i Friluftsrämjandets digitala kanaler, så som webbplats och nyhetsbrev. Försäljningen har sammantaget överträffat den förväntade budgeten. Friluftsrämjandet har också haft ca tre publiceringar/månad i Outnorth och Bergans Facebookflöde.

Magasin Friluftsliv, vår medlemstidning, har publicerats och distribuerats fyra gånger under året och når 89 000 läsare mätt på helåret.

9. FINANSIERING OCH PARTNERS

Organisationsstöd och gåvor är en mycket viktig finansieringskälla för Friluftsrämjandet eftersom det innebär fria medel att genomföra vår strategiska inriktning.

Friluftsrämjandet finansieras av medlemsavgifter, statliga medel, projektmedel, övriga bidrag och gåvor, samt egna intäkter. Syftet med finansiering och insamling är att bidra med förutsättningar till en hållbar ekonomisk utveckling för Friluftsrämjandet och vår verksamhet. I samarbeten med partners skapar vi även förutsättningar att ytterligare stärka vårt varumärke och attraktionskraft.

Under 2021 breddade Friluftsrämjandet sin Finansieringsstrategi till att förutom stiftelser och myndigheter utveckla givandet kopplat till 90-kontoinsamling, filantropi och företag. Vår strategi är att ha en långsiktig, bred finansieringsbas med olika bidragsgivare, partners och givare som intäktskällor. Friluftsrämjandet vill därmed skapa en hållbarare finansiella förutsättningar för att driva och utveckla alla delar i vår verksamhet mot vår strategiska plan 2030.

Friluftsrämjandet gjorde 2021 en stor satsning på ansökningar kring strategisk inriktning och de samhällsutmaningar som Friluftsrämjandet verkar mot: psykisk ohälsa, stillasittandet, ökade klyftor i samhället och bristande miljömedvetenhet. Alla insatser i linje med de friluftspolitiska målen, med extra fokus på friluftsliv i skolan.

Vi ingick i samverkan med Nordiska rådet kring satsningar för att stärka intresset för friluftslivet i Norden, medverkade i opinion och samverkade med strategiska partners. Satsningar som gav goda resultat inför 2022. Friluftsrämjandet är förmånstagare till Svenska Postkodlotteriet och har sammantaget sedan starten fått 81 mkr tom 2021. Bidraget 2021 var 7 mkr. Vi fick dessutom 0,7 mkr i covidtillägg för att möta ledarbristen som blev effekten av överefterfrågan under pandemin. Denna satsning på ledarskapet

i hjärtat av vår verksamhet, innebar utbildning och rekrytering av fler ledare i hela landet. Vi kunde erbjuda fler delar av utbildningarna digitala samt stötta regioner och lokalavdelningarna i arbetet med rekrytering och utbildning av ledare och kursledare.

Friluftsrämjandet har också fått projektbidrag från Naturvårdsverket och fått utdelning från Swedbank Robur Humanfond samt att vi fått en extra utdelning från Folkspel.

Vi har även erhållit gåvor som gör att vi nu kan satsa ännu mer på Ledarskap för mångfald för att inkludera fler i friluftslivet.

Föreningens 90-konto, som står under tillsyn av Stiftelsen för insamlingskontroll, har nummer 90 01 76-9.

Friluftsrämjandet har under året fortsatt att driva flera strategiska satsningar, som delvis finansieras genom externa medel.

Skogshjältarna riktar sig till årskurserna F-3 samt fritids och erbjuder kunskap och redskap för upplevelsebaserat lärande som en del av schemat.

Under 2021 har Skogshjältarnas 3-åriga projekt med finansiering från Svenskt Friluftsliv, avslutats. Under projektets tre år har våra filmer i sociala visats 1 475 061 gånger. Målgruppen var pedagoger med intresse för utomhuspedagogik. Totalt sett har uppskattningsvis över 2 500 000 personer nåtts av Skogshjältarnas budskap under projektet.

Spelet om allemansrätten genomfördes med medel från Naturvårdsverket, med fokus på att komplettera befintlig information med ett mer lättformat för att nå nya målgrupper. 10 000 exemplar av Sova-ute-guider delades ut via landets fritidsbanker, digitala *Spelet om allemansrätten*, med en räckvidd på 100 000 individer, varav nära 60 000 gick in i spelet.

9.1 Partners & Sponsorer (2021)

Våra bidragsgivare: Svenska Postkodlotteriet, Svenskt Friluftsliv, Naturvårdsverket

Våra samarbetspartners: Bergans, Outnorth, SJ

Våra varumärkessponsorer: Orkla och Skogaholm

Fler aktörer som bidragit till att utveckla vår verksamhet: Humanfonden – Swedbank, Generation pep, Ingager, Addpro, Learnify.

9.2 Filantroper

Under året har vi fått möjlighet att erhålla gåva från filantroper, Jonas and Christina af Jochnick Foundation och Johan Hernmarck. som gett oss möjlighet att satsa mer på ledarskap, mångfald och inkludering. Vi har i och med detta fått möjlighet att anställa en projektledare som leder denna satsning för hela organisationen. Genom *Ledarskap för alla* vill vi bryta utanförskap genom friluftsliv. Vi vill nå ut till alla, inkludera fler och ha ledare som speglar demografin i Sverige.

10. RIKSORGANISATIONEN OCH FÖRTROENDEVALDA

Riksorganisationen ska strategiskt leda, driva och utveckla Friluftsförbundet så att ändamålsparagrafen ”att verka för att främja aktiv fritid genom skidåkning och annat friluftsliv och därigenom verka för folkhälsa och livsglädje” uppfylls långsiktigt.

Stämman är Friluftsförbundets högsta beslutande organ. 2021 arrangerades riksstämman digitalt den 29–30 maj. På Riksstämman 2021 antogs Strategi 2030 som brutits ner till en första 3-årig verksamhetsplan för 2022–2024 där lokalavdelningar, regioner och Rikskontoret kraftfullt arbetar både traditionellt och visionärt för att nå målen i Strategi 2030. År 2030 fyller för övrigt Friluftsförbundet 138 år, imponerande!

Strategi 2030 har tre huvudstrategier och dessa är ledarlett friluftsliv med syfte att Friluftsförbundet ska växa till 150 000 medlemmar och ha 20 000 ledarkompetenser, mer utomhuspedagogik i förskola och skola där målet är att senast år 2030 ska alla barn möta Friluftsförbundet antingen genom Friluftsförbundets verksamheter eller genom Skogsmulles berättelser samt inspiration till allmänheten där Friluftsförbundet eller Skogsmulle inspirerar 25 % av Sveriges befolkning till friluftsliv. Utmanande och

stimulerande mål som jag är övertygad om att vi kommer att nå genom att engagerat fortsätta att arbeta tillsammans!

10.1 STYRELSE

Friluftsförbundets styrelse bestod 2021 av

- Erik Lundvik, ordförande, pensionär, invald i riksstyrelsen 2006 som ledamot, och han blev vice ordförande 2009 och 2012 ordförande. Fil kand. i ekonomi, IT och matematik från Uppsala universitet, f.d. entreprenör och senior rådgivare inom Fin Tech
- Katarina Wendt Englund, 1:e vice ordförande, Civilekonom från Handelshögskolan i Stockholm. Mångårig erfarenhet av ledarskap, kommunikation och marknadsföring från Unilever, Bonniers och KF. Partner och senior kommunikationsrådgivare på Lovart Strategy.

- Anders Gerward, 2:e vice ordförande, Civilingenjör Väg och Vatten vid Chalmers. Arbetat med kalkylering, planering och IT-utveckling inom Skanska. Driver eget konsultföretag, Global företagsutveckling, inom IT och arbetar främst med Microsofts produkter.
- Kamilla Nylund, ledamot, Master i folkhälsonutrition & medicinsk pedagogik vid Karolinska Institutet, ämneslärare i idrott & hälsa/engelska, Uppsala universitet. Har arbetat med utbildning och olika forskningsprojekt inom folkhälsa på bl.a. Karolinska Institutet.
- Henrik Tell, ledamot, Civilingenjör i teknisk fysik med inriktning mot matematik. Universitetsstudier ibland annat företags- och national-ekonomi. Arbetat 14 år med fond- och kapitalförvaltning på Öhman Fonder, jobbade dessförinnan som IT-konsult och projektledare. Driver eget företag sedan 2012.
- Cecilia Borg, ledamot, Civilingenjörsexamen i datateknik vid KTH, har jobbat inom IT-branschen med produktutveckling, förändringsledning och som VD. Har avgått från styrelsen i förtid.
- Karin Olsson, ledamot, samordnare utveckling och styrning RFSU, innehar magisterexamen i mänskliga rättigheter, drygt 15 års erfarenhet av förtroendeuppdrag och anställningar inom civilsamhället bl.a. generalsekreterare för KFUM Sverige
- Christopher Hamilton, ledamot, jurist med erfarenheter från offentlig och privat sektor, nationellt från bl.a. Finansinspektionen Svenska Bankföreningen och Nordea Bank. Internationellt från bl.a. IIF i Washington D.C, Svenska representationen till EU, Bryssel samt EU-kommissionens rättsavdelning.
- Marina Larsson, adjungerad ungdomsledamot, Lärarexamen med inriktning mot förskoleklass och grundskolans årskurs 1–3. Sedan 2019 sitter Marina i riksstyrelsen som adjungerad ungdomsrepresentant. 2021 valdes hon till ordförande i Friluftsförbundet Region Mitts styrelse.

Riksorganisationens styrelse har under 2021 genomfört elva ordinarie styrelsemöten. Verkställande utskottet har löpande haft avstämningsmöten och möten med regionsordföranden vid ett flertal tillfällen för dialog kring operationella frågor såväl som utvecklings- och strategifrågor. Riksorganisationens verkställande utskott och RO (regionsordföranden) har även haft möten samt RO Vision månadsvis. Huvuddelen av arbetet har skett digitalt på distans.

De största lokalavdelningarna samlades tillsammans med riksorganisationens verkställande utskott, ledningsgruppen och personal från rikskontoret för mötesforumet G1000, digitalt. Syftet med mötet var att dela erfarenheter och att diskutera hur vi kan arbeta kring utvecklingen av Friluftsakademin, digitalisering och kommunikation, samt planering inför 2022 och 2030.

10.2 VALBEREDNING

Friluftsförbundets Valberedning består av

- Ordförande, Sabina Rasiwala Hägglund
- Vice ordförande, Dennis Hedström
- Ledamot, Anna Rindeljell
- Ledamot, Tommy Eliasson
- Ledamot, Håkan Wirtén

10.3 LEDNINGSGRUPPEN

Ledningsgruppen bestod 2021 av:

- Lars Lundström, generalsekreterare (tom aug)
- Anna Vikholm, vice generalsekreterare (tom april)
- Ann-Louise Samuelsson, tf generalsekreterare (from aug)
- Anders Öhman, CFO (from juni)
- Lisa Larsson, verksamhetschef- och utbildningschef
- Cesar Chirino, organisationsutvecklingschef
- Adam Bergsveen, kommunikationschef

Generalsekreteraren (GS), Lars Lundström (tom aug), t.f. Generalsekreteraren Ann-Louise Samuelsson (from aug) och ledningsgruppen

har operativt lett, drivit och utvecklat Friluftsförbundet i enlighet med de direktiv som sätts av styrelsen och i linje med GS-instruktion och attestreglemente.

10.4 REVISORER

- Malin Nilsson, huvudansvarig revisor med Maria Loghmani som personlig suppleant.
- Sara Königslehner, medrevisor med Margareta Morén som personlig suppleant.

10.5 REPRESENTATION

För att skapa en bredare förståelse för friluftslivet, dess behov och positiva effekter representeras Friluftsförbundet i olika konstellationer, allt från olika nätverk till mer fasta grupperingar.

Representant i WWF:s förtroenderåd

Lars Lundström (tom aug) Ann-Louise Samuelsson (from aug)

Styrelseledamöter i Svenska Skidrådet

Lars Lundström (tom aug) Ann-Louise Samuelsson (from aug) och Urban Persson

Styrelseledamot i stiftelsen "Håll Sverige Rent"

Göran Andersson

Styrelseledamot i Gösta Frohms skogsmullestiftelse

Tuula Torro

Styrelseledamot i stiftelsen stora Kornö

Dennis Hedström

Styrelseledamöter i I Ur och Skur Utveckling AB

Katarina Wendt Englund och Anna Vikholm (tom sept)

Representant i Fjällsäkerhetsrådet

Urban Persson

Representanter i Issäkerhetsrådet
Jan Insulander och Carl Crafoord

Styrelseledamöter i stiftelsen Idre fjäll
Henrik Tell och Jörg Bassek

Representant i skogsstyrelsens nationella sektorsråd
Göran Andersson

Svenskt Friluftslivs forum för generalsekreterare
Lars Lundström (tom aug) Ann-Louise Samuelsson (from aug)

Ledamot i Svenskt Friluftslivs styrelse
Lars Lundström (tom aug)

Svenskt Friluftslivs Valberedningsgrupp
Anna Vikholm (tom april)

Utenavet, nationellt nätverk för främjande av Utomhuspedagogik:
Kerstin Andersson

Riksdagens Friluftsnätverk
Lars Lundström (tom aug) och Göran Andersson

Ideell Arena styrelse och nätverk
Erik Lundvik

Forskningsprogrammet, Mistra Sport & Outdoor
Göran Andersson

Stiftelsen Håll Sverige Rent
Göran Andersson

Studiefrämjandet
Klas Qvarnström
Svenska Fjälledarorganisationen
Andreas Karlsson

Årets äventyrare
Cajsa Rännar

VÅRA BIDRAGSGIVARE

Svenskt Friluftsliv

VÅRA SAMARBETSPARTNERS

VÅRA VARUMÄRKESSPONSORER

FLER AKTÖRER SOM BIDRAGIT TILL ATT UTVECKLA VÅR VERKSAMHET:

Humanfonden – Swedbank, Generation pep, Ingager, Addpro, Learnify.

FRILUFTS
FRÄMJANDET

Instrumentvägen 14, 126 53 Hägersten
08-447 44 40
www.friluftsfremjandet.se
